

نورالبروری

توركلرك فائده سنه چاليشير اون بش كونده: بر چيقار

۲۱ لکھنؤ ثانی ۱۳۳۲

بیل • - ج ۱۱ - ص ۷

وصایات مشترکه دوله دن صورت قطعیته قورتولش اولدیغندن اوروپا ذمره دوله سینه تماماً مستقل بر حکومتک حاکم اولدیغی حقوق و امتیازات ایله داخل بولونمقدور . شو وضعیت جدید دخی مارالد کر سندات دوله تک سبب وجودی ازاله اتمکدور .

مطامعات مشروحه مختلفه تک هیئت مجموعه سی ، مارالد کر سنداتی تماماً باطل و هر گونه قیمت عهدیه دن ماری قلمقدور .

مع هذا حکومت سینه دوله متعاقبده کنیدی سیه مناسبات و دادیه لرینی اتفاق حاله قلب ایدلرک ذهنلریده بوباید شهادت حصوا . بیدان و برمه مک اوزمه مارالد کر ۱۸۵۶ و ۱۸۷۸ تاریخی معاهده نامه لری فسخ ایتدیگنی آلمانیا حکومتنه و آوسقیا - مجارستان حکومتنه بیان اتمکله کسب مباهات ایلهر .

مع مافیه معاهدات مذکوره ده کنیدی اتمه مندرج اولوب شیدی به قدر طافامش اولان حقونه رعایت ایتدیبرمک ایچون حقوق دول قواعدینه استنادده قصور اتمه به جگنی اتیان ایلمک فائده دن غیر خالی عبادیر .

دیگر طرفدن حکومت سینه فرانسه تک تضییعی اوزرینه جیل اینان - سناغنه دول معظمه تک بعض مرتبه مداخله سی موجب صرف اداری و محدود بر مختاریت تشکیلاتی بخش اتمکله مجبور اولمش ایدی . هر قدر لوای مذکورک شو وضعیت علی الاصول منعقد ر معاهده ایله دکل بلکه ۱۸۶۹ ، ۱۸۶۴ تاریخی نظامات داخلیه ایله احداث ایدلمش ایه ده حکومت سینه بوباید هر گونه سوء تفهیمی ازاله ایچون اسباب آغویه مینی لوای مذکوره ممالک شاهانه اقسام - اثره سنده جاری طرز اداره بی تأسیس ایدمک وضعیت مذکوره به نهایت و ردیگنی بیانه مجبوریت حس ایدر . باق احترامات .. الخ .

انتقاد و تقریر

« آقندن آقنه »

« ظفر ، ظفر ! » دییه حایقیران قهرمان صدالره کاه دکز لک دایما کوکلره دوغرو یوکسه لن اطلس دالقه لری نوزرنده ، کاه اهراملر مملکتک ساسام روزکارلریله قاریشان قوم دریالرنده ، و کاه سوکیلی قافقاسک بیاض شاهقعلی فقط هر وقت ایدی بر نیشان ایچنده کولومسین وادیلرینه دوغرو مزده سی ورها کار عکسلریله آقندن آقنه قوشارکن بوراده بر شاعر ، اساطیرک « نویسلری » ، « آشیلری » آره سنده ذکره لایق تورک عسکرلرینک اصیل روحلرنده کی ترانه لری بسته له یودردی ، اوکا بوغاز ایچینک طراوتلی روزکارلری « اک صمیمی بر سرداش قلیله اوزاقلرده شهید قانلریله یازیلش مقدس شعرلر فیصله دایور ، ییلدیزلر ، ساسا قادار درین روحلرک عمقنده کی اسراری سویله یورده ، اقدن آقنه اوچوشان شهابلر قیمتی مزده لر کتیری یوردی :

— « روزکار !

نجره مده یه قلبک چارپیور ،

یه قلبک درین درین چارپیور !

سویله ، نه وار ،

ای نجره : . . . [۱]

روزکار ، بر شعر بر حکایه نقله باشلا یوردی : « ماتم کیمش ، رنکی سولغون بر قادین باغچه سنک

[۱] « آقندن آقنه » : شاعر و روزکار .. صفحه ۲۸۵

یاسی ایچنده دالغین دالغین دولاشیور ... چهره سنده خبرسز اینن یاسلرک کولکسی وار ... بو ،
تره دن گلشدی ؟ .. داها دون ، عینی یوللرده اوساریشین ضابطله آل آله ، کولوشه رک کزییورلردی !
« آل مندیللر ساللانرق هر بجره دن
تره دن قالدی یواش یواش بر کلین کی !

شیمدی باغچه نك دمیر پارمقلغه دایانمش ، نظرلری غروب ایدن کونشه معطوف ... اونی
دوشونویور ، افقارده آلتونلی دومانلر ، سیال رنگلر ایچنده کی سیاوی بر مرگده بر برله جاریشلن
ضیا وظلال قوملری سیر ایدیور ، واورده دایما نشانایسنک قیلجی نور شلاله لری آره سنده
باریلداور کورورکن آنسزین بر ماتم قارشینده تره یور ، کوزلری قاراریوردی :

« کچیوردی آل بایراقله دونالیش بر جنازه .. »

اکن « او قهرمانلق عالمده صرمیلردن یایلمش بر آبدن واردی که تورک بوتون شانلری سینه سنده
باشاتیوردی . » شاعر ، بو احتشام قارشینده کندییی ده مست اوله رق الده کی « آلتون ساز » ی
تورکک الهی بئلکنه کومولن ییکیتلرک روحلری ترنه حصر ایدیور ، وطاشقین برهیجان ایچنده :
« بو جانلی تولوره دشمانلری بیله طاپسین . »

دیور ...

مجموعه دن تصادفاً انتخاب ایدم رک تحلیل ایتدیکمز « شاعر وروزگار » ، « یاناهی ایللره دوغروه
سرلوحه لی پارچه لر بر یوسف ضیا نك ای شمع لوندندر . اساساً اثرده ، حائر اولدی یی کوزلرکله
قارنی اسیر ایدن جاذب بر صنعت مله کیسی یاشایور .. شعرلردن هانکیسی اوقوسه ق قارشیمزده مونس
وتزیه بر شخصیت بولویورز ، بو کونک لسانی اوزده یازیلش اثرلر ایچنده آقینه بک
قیمتلی بر کتابدر . خصوصیه اثرده کوروله جک اک مهم نقطه ، عروضک هندسی استبدادندن
قور تولدقدن صکره شمرک نه فسونکار بر روح اکتساب اتمش اولماسیدر . عروضک مطرد ،
وآغیر آهنگی شهبه سز که « رباب شکسته » صنعتکاری ده بکرمی بش سنه اول حس ایتشدی ..
فقط غزلدن ، قصیده دن باشقه بر طرزده شعر یازیله مایان او دوره ده هجه وزینی قوللانمازدی ،
بونک ایچون « توفیق فکرت » شعرلرینه بکی بر اسلوب یاراته رق عروضک یکنسقلقی دو یورمادن
اوقونه بیله جک بر صورتده یازدی ...

اثرک دیگر قیمتی هر منظومه نك بلامشکلات ، عادتاً کندی کندینه ، زمینی مستوی بر دره کی
سکون ایچنده آقوب کیمه سیدر .. فکرلر ، حسلر غایت طبعی بر صورتده بکدبکرینی ولی ایدیور .
بو جهت ، صنعت حقنده « اوریشنال » نظریه لرله اشتهار ایدن « تن » ک فکرینه ده بک موافقدر :
« احساسات ، حقیقی (برساملر Images) در . دیور . فی الحقیقه شاعر ، بر بقیقولوغ کی هانکی
دوشونجه لرینک صنعی ویا حقیقی اولدینی آرامقه مجبور دکلسه ده یوسف ضیا کرک تحکبه وی ،
وکرک تصویر یی یازدینی شعرلرده دایما صمیمیتی محافظه یه موفق اولشدر .

ایشته دیگر بر منظومه : « نوبحی ویله دیز » کتابک بلکه شاه - اثری ... شاعر قارا کقلرک

ایکم یاریلتیری آرد سنده ، بر شی سویله مین ثورتولو منظره لرندن یک معنیدار ومونس بر موضوع یاراتمیشدر :

سکون ایندی قارا کلقله بورغون دکره .
 افقلرده اوغولدیان روزگار او بودی .
 آی کیجه نکه الله بر صدف یلیازه ،
 تولکون سولر کولک خلقنک رؤیای بوردی .

دقت ایدرسه کز بو قطعه « یونهم آتلیق ، شاعری ، لوقونت دولیل ، ک او معدنی و پارلاق منظومه لرنده کی » او بژه قتیف ، تصویرلری خیاله کتیرر . فقط براز سوکره شعر بوسبوتون « لیریک » بر شکل آلمشدر . « آی کیجه نکه الله بر صدف یلیازه ، کی ضیادن قانادلرینی آچارکن کولک رک الهی دربیلک لرندن کوجوک بر ییلدیز ، اونک کی قارا کلقلر ایچنده تیرمین ، بر موجوده سسله نییوره . — . . . ای بایراغه شان ویرهن مسکر !

آه ، آ کلادم کوزلر نده یالکز بر شی وار ،
 یالکز اونک نشانلنک سونمز کولک سی !

و سکره کن ایکی مصراعده تورک لساننک تکامل غایه سنه واصل اولمش دینه بیله جک بر بدیع هسنی اوقورز :

یکن آقشام خارمانلقدن دوزکن قیزلر
 « کوردم اوق ، یک صولمشدی پنه چهره سی »

..

یوسف ضیانتک معنوی شخصیتنه کلنجه او ، نه کتابلر و مجموعه لر ایچنده ادبی وجداتی تشکیل ایدن بر شاعر ، ونه نظر دقتی یالکز بر نقطه یه وقف ایدرک موضوعی اینجه تحلیل سوزک لرندن کیرمن بر پسقولوغذر . . . « آقندن آقینه » ده باکر بر اسلوب وار . مجموعه ده یابانچی بر سن دویق ، جان صیقیجی بر موضوعه تصادف ایتمک محالدر . بر سیاح فرض ایدیکز که سحر وقتی قالدق رق اینشلی یوقوشلی خیابانلردن کچیور ، اطرافنی کوزله یور ، تجسس ایدیور ، قوقلا یور . قوش ، خیال ویا روزگار سید ایدیور . . . عجله سی یوق ، فقط روحنده تترمین بر اندیشه ، سوره کلی بر هجان جوشویور ، بو بحران ایچنده طبیعتک جاذب شعرلرینه ملجأ یووالر بولویور که اونلری بر مدت سیر ایتمدن منع نفس ایدم یور . . . یاپراقلری ، چیچکلری داللری قالدیر رق هپسنی آیری ایری دقیق ایدیور ، یومه دفترینه برشیلر یازیور . . . عودتنده کاغد اوسته باقهرق دوشونورکن خاطرملر هب او دلبر تماشالری برر برر الندن طوته رق شاعره تقدیم ایدیورلر . . . ایشته یکی بر شخصیتنه بوروشش موضوعلرک منشای . . . « نوبیحی و ییلدیز » ، « قان بایرامی » ، « یابانچی ایللره دوغرو » سرلوحه لی منظومه لرک شیندی به قادار برر اشی یازیلمشدر دینله بیلیر . . .

ادیبانه شخصیت کو ستره بیلیمک اترك منحصر آییکی بر لسان ، واکر حیلله نورولمش اوله نه متوقفدر . بر فیلسوف بوکا ، تفرد قانونی ، دییور طبعته بر موجودک وادانی دیکرتدن باشقه لقیله فرق اولونور بونک فکر و صنعت عالمنده بک چوق مثالرینه تصادف ایدم رونه سانس ، قرون وسطی دن آیرلمش بر پارچه ، اولکینه هیچ بکزمه یین بوسوتون باشقه بر ثابت دکلیدر ؛ بو عالم شپه سز که اسلوبک ده کیشیکلیکی ، دویغولرک ، دوشونجه لرک ، ذوقک یکیلکی الحاصل مستثنا صنعتکارلرک مبدع ذکالری سایه سنده وجوده کلدی . مقلد شاعرلر عین انقلابی اولامایورلر ؛ بزده کی فجر آتی شاعرلری نه دن بر انقلاب پایه مادیلر ؛ چونکه هبسی « توفیق فکر » سویه نه یوکسه له مه دن عینی بولی تعقیب ایدیورلردی آقیندن آقینه ، ده کی شعرلرده بر خصوصیت ادبی بر ماهیت واردر . مثلا ئوزوله رک ، ندریسه رک آغلایان بر قادینک کوزلری نه کوزله تصویر ایدیور :

ای کویل فیز ! کوزلرک مایق
یاغور دولو بر سولک بهار کی مکدر !

اک ابی آلمش رسملر کی کوزلر اوکنده بوتون احتشامیه در حال بر معرکه یاراقان :

بر اقدن بر افقه قاقار سونکولر

مصراعی . . . کوزلرنده باشلر کولدی . . . جله سنده کی شعر . . . و خصوصیه تورکلیکک وجداندن

طاشان :

تا گری اوله امر اغش : تورک دورماز آفیسز !

مصراعنده کی قوت و حقیقت . . . و ، دهاها یک چوق مثالر بزه هر حالده بر صفت کونشک فسونکار عکسلرینه شاهد اولویور نقیصه آرایان مدقق کوزلر مجموعه ده بک آز خطا بوله جقلری ظن ایدیورم . او قورکن بکا یابانچی کان بعضی جهتلری بوراده ذکر ایده جکم . مثلا :

بردن بره دوشدی سیاه کوز باشند بر دکزه .

حصراعنده معنا بر درجه ضمه اوغرامشدر . حالبوکه اوندن سوکره کان سطر نه قادر سلیس :

کچیوردی آل بایراقله دوناتیلش بر جنازه

« تولدی ، کولدی ، ، ، کوروندی ، سوندی ، کی بک جزئی قافیه قصورلری وداها باشقه اهللر اترك کوزلککنه نسبتله یوق مشابه سنده در .

اطنابی سوهن ادبیات قارئلری بو کونکی لسان ایله یازیلش شعرلرک هر یئنده نفی نیک تعبیری وجهه « بر سرای دلکشا » [*] آراماملیدر . هنوز « نه بولوز = Nebuleuse » حالده بولان دیالر کی لسانزده تکامل صفحه نه ایلک آدیملری آتیور . بوللور قاینقلر قادر تمیز ساده لسان سهرلدنری بلی بللیسز بر موجودیتله کندنی آنجق حس ایتدیره بیلیردی . بو کون آرتق عرب ، عجم تأثیردن

[*] « بر سرای دلکشا » هر بری ایانک ، نفی .

فورتوه رقی کنری قانمزل [۱] یازمغه باشلا یورز :

بر کیجه سنکله یالکز قالدیق
سولرده یورون آیه دالمیق
سولفون بر کل کی ترمین آلاک
نلرده کزدکجه کوچوک ماندولم
سودالی بر کوکل کی ایله ردی
پیکار بریلری دالغین دیکه ردی

« ساده لسانله ایجه حسار تصویر اولنه ماز » دینلره بر پارچه سی بورایه نقل ایتدیکم « موسیقی کیجه سی » بک کافی بر جواب اوله ییلیر .

یوقاریده سویله مش اولدیم وجهله مجموعه ده تورک لسانی باقی قالدقجه یاشایه حق پارچه لر اولمقله برابر اثر هنوز تکونه باشلایان یکی بر کائناتک « نه بولوز » یدر . یاقین بر آتیده امید اولتور که هنوز داغیق باشان بو کتله تمامیه تکائف ایدرک بزه ، بر صنعت جنتک امثالسر باشچهلری آچار . .

جنک کوی ۲ ، تشرین ثانی ۱۳۳۲

حسن زکی

تورکله شوی

ملی بانک . — بر قاج امضا دارفندن اتحاد وترقی جمعیتک بو سنه انعقاد ابدن عمومی قونفرمه سنه عرض ایدیلرک « اتفاق آرا ایله تأسیسه قرار ویریش اولار » ملی بانک « نک آراتق تشکیلی ایتک زمانی باتلاشده یقین کور یورز .

بانکه ، یالکز ر آقیبه خزینه سی و صراف صاندقی دکل ، عین زمانده اقتصاد طانک ، اقتصادی مؤسسه لریک ناطیلدر . اقتصاد عالی دیمک اولان مختلف قلیه ایشلری قومپایه لریک ، معدن جبقارمه سی ، الکتریک ایشلر . . الخ کی صایه سیغماز متنوع صنایع شرکتلریک . تجارت و امور صرافیه و مبادله قومیسونلریک روحی و دماغی باقه لدر . اقتصادی ناطی و روسی کندی آنده اولمایان بر ملت ، کندی اقتصادی مؤسسه لری . کندی ملی اقتصادی آرزو ایتدیکی استقامت و یولاره توجیه ایدمیلرک اقتدارندن محرومدر . بو محرومیتک نتیجه سی ایسه ، اولت ایچون جدی بر ته لکه احداث ایدر . ایشته تمامیه ملی اولان بر باقه تیک تشکیلی بویه بر محرومیتدن ، طافا ملک استقبال و موجودیتق تهدید ایدن بویه بر ته لکه دن قورنولق بولنده بویوک بر آدم آتقی دیمکدر . بونک ایچون بزه ، بو ملی باقه تیک تأسس و تشکیلی طولا ییسیله یالکز همانلیرک دکل ، همانی سلطانک حیات و قوتیه غلافه دار و منفعتدار اولان بوتون تورک و اسلام لریک سونلری آرزو ایدیورز ؛ و سوبنه جکریته ده ایشانیورز . ملی باقه تیک سرمایه سی — ایلریده ایجاب ایتدیکی زمان آرتدیریلیمک امکای حائر اولق اوزره — دورت میلیون همانی ایراسندن عبارتدر . دورت میلیون ایرا طویلامق سوریه و خوده کله جک ملی باقه ده بالطبع غایت

[۱] « بونون یاقیلر ایچنده اصیل بر قانله یازیش اولانلری بکیم : قانله یاز ... چونکه قانله روحده

عبارت اولدیق آکلیه بکیم » — غره ده رقی ایجه .